

גנב, צייר ופורנוגרף

לצייר יוסף קריספל אין בעיה להתעסק עם פורנוגרפיה, הוא חושב שעולם האמנות המקומי מלא באנשים חסרי טעם, ובניגוד למה שנכתב - הוא לא ממש הולך להתעורר בקרוב אורית חסון ולדר

"כל מה שאני יכול לגנוב אני גנב. הייתי בכלל קורא לתערוכה 'גנב, צייר ופורנוגרף'. המקורות לציורים שלי הם אנציקלופדיות, אתרי פורנוגרפיה, אתרי צייד וכדומה", כך אומר הצייר יוסף קריספל, שתערוכה חדשה שלו בשם "רוחות רפאים" מוצגת בימים אלה במוזיאון תל אביב.

רוחות, ציידים ופורנוגרפיה (התמונות באדיבות מוזיאון תל אביב)

"אני גם נוסע למקומות ומצלם אנשים. כשהייתי ילד רציתי מאוד להיות צייר, אבל חשבתי שלאנשים יש פור עלי, שיש להם מקדם תרבותי כמו ידע או שפה. עד גיל 12 גדלתי במושב בדרום. גדלתי במקומות שלא היתה בהם תרבות והמפגש עם תרבות חמנטי דרך אנציקלופדיה. בגיל 15 עזבתי את הבית ללמוד בפנימייה במצפה רמון ועזבתי גם שם. לא הרגשתי איף פעם מקופח".

קשה להרגיש מקופחים כשמקבלים את פרס רפורט וכן תערוכת יחיד במוזיאון תל אביב. "זו פסגה קטנה ואני שאפתן. אני רוצה להכיר קהלים חדשים ולצאת החוצה. אני איף פעם לא רואה את הישגים שלי. אומרים לי 'תראה לאן הגעת' ואני תמיד רואה רק את החלק הריק. זה אולי הטופ שאפשר להגיע אליו פה, אבל אני רוצה לעבור לשלב הבא".

מה בעצם מייחד את התערוכה החדשה במוזיאון תל אביב?

"חברה טובה אמרה לי על התערוכה שהיא התערוכה הכי אישית שלי. היא אכן אישית. היא חושפת עולם פנימי ופחדים ויצרים. הרגשתי שהפעם אני מתעסק בחומרים רחבים בנושאים גדולים: מצד אחד זו חזרה לראשוניות, לקמאיות, למשהו בסיסי במצב האנושי, ומצד שני זה הקולנוע בתור המקום שמאכלס את היצרים. כל התערוכה חצויה בין חיים ומוות, בין ערות לשינה ובין חלומות לסייטם. כשאני מדבר על היצירות בתערוכה אני מדבר בעצם על איך אני פוגש את העולם".

אז איך אתה פוגש את העולם?

"עולה לי בדיוק דימוי בהקשר לזה: בדימוי אני רואה את עצמי כמראה. אם אני מראה - אני מראה מחולקת, כך שאם העולם ישתקף בי, הוא לא ישתקף בי בצורה שלמה. למעשה, לעולם לא אצליח בניסיון לאכלס את דימויי העולם. זה פוסטמודרניזם, פלורליזם, זה הכל בבת אחת. הציורים האלו משקפים תמונת עולם פנימית אפוקליפטית, ומבט רומנטי ומלנכולי על עולם בו היופי עדיין נמצא במוות, בצער ובאובדן".

[שלחו להדפסה](#)

ראיון

קריספל. מצייר מתוך

אינצקלופדיות **ציור** יוסף קריספל

לחצו כאן להגדיל הטקסט

"זו התערוכה הכי אישית שלי". קריספל

"רוחות רפאים" מתעסק למעשה עם כל מיני אלמנטים וחומרים. אחד מהם הוא המוות. "ההתעניינות במוות באה מתוך המקום של החיים. החיים משתקפים לחיות. זה ארוס וטנטוס: תשוקה ומוות, הגוף בנוי ככה", מוסיף קריספל. בכל זאת, גופניות לפי קריספל היא גם סצנות פורנוגרפיות.

ריכוך של פורנוגרפיה

"אני לא עסוק במניות ולא מתעניין בה, אלא במצב מיני או מצב יצרי. פורנוגרפיה אכן מעניינת אותי; כשאני מצייר ציור זה מרחיק את הדימוי הפורנוגרפי מהמקום של השיפוט. כשאני מצייר אישה השרועה פשוטת איברים היא בעצם עוברת ריכוך. אני לא מתעסק בהומו-אירוטיקה וגם לא בפמיניזם, אלא במצב אנושי".

במודיאון נחום גוטמן הוצגה תערוכה בשם "צייד צייר". הצייד מופיע בהרבה עבודות ציוריות בארץ ובח"ל. למה גם אתה נכנסת לקטע של סצנות צייד?

"גן חיות זה מקום שמאוד מעניין אותי, לכן ציירתי את גן החיות בברוקלין. זה בעצם מקום שבין טבע ותרבות. הצבי מרחק אותי כחיה, כיוון שהוא חיה חרדית, קפוצה ודרכה. זו חיה שמכילה את רגע המוות, היא מודעת למוות של עצמה. היא מסתכלת עליך וזה המוות שמחזיר לך מבט".

"הצבי כחיה חרדית וקפוצה"

אתה בעצם פוסטמודרניסט או רומנטיקן?

"אני מתעסק באמנות שיש בה יש סובלמצייה. ככל שאתה אישי יותר - זה מייצר יותר ריחוק. העבודות הן על הטווח שבין לחמם משהו ולקרר אותו. אני חושב שמסך המחשב ממנו אני שואב את הדימויים והטלוויזיה מייצרים חוויה של ריחוק ועולם מתווך. אפילו בסרטים ששוקים בתשוקה, למשל, אין חומריות פיזית. אני לוקח דימויים מספרים ומסרטים, יש אפילו דימוי מהספר 'תוף הפח' של גינטר גראס".

עוד דימויים בתערוכה לקוחים מקוספציות פגאניות אפרקניות. "הציורים יחד עם רעש התופים מייצרים מתח פגאני. אבל המקור של הדימויים הוא למעשה **ליי רפנשטל**, הקולנוענית של אדולף היטלר, זו אפליקציה על אפליקציה".

אז זו אמירה ביקורתית על קולניאליזם ועל איך שמייצגים שחורים?

"אני לא עוסק בביקורתיות במובן המידי שלה, עייפתי מהביקורתיות יותר. הייתי רוצה לוותר על כל הידע שלי, על כל המורכבות ולתת רק לדיים שלי לפעול. כשאני מצייר את השחורים אין שמץ ביקורתיות. זה רוע ואתוס כחלק מהמופע של האדישות, זו אדישות שאני מחפש בה רגוש".

אנחנו כל כך פרפריאליים

קריספל, למרות הפרסים וההכרה, לא חוסך שבטו מעולם האמנות המקומי. "הרבה אנשים בלי טעם מנהלים את העולם הזה. זה עולם הרסני מבחינת מערך הכוחות שקיים בו. מצד אחד יש פה [אמנות](#) מצוינת, יש הרבה אמנים מוכשרים עם מחויבות ועומק, אבל מצד שני אנחנו פריפריאלים. אנחנו כל הזמן רוצים להידמות לעולם וכל הזמן נשארים פחבינציאלים".

המציאות הזו רלבנטית גם לאוצרים: "פוגשים הרבה פחות אוצרים שמחויבים לאמן. מוטי עומר, האוצר של מוזיאון תל אביב, חריג בנוף המקומי בליווי במחקר ובקשר הפורה שהוא יצר איתי. בכל אופן, הייתי חצה שידל פה דור שלא מגבש תערוכות סביב משא תפל. נמאסה עלי הצורה התחבירית שמאפיינת את האוצרות היום".

ולסיום הייתי רוצה לברר משהו, האם באמת אתה הולך ומתעורר כמו שאומרים עליך?

"באחד הראיונות שעשיתי עיוותו את דבריי, והציג אותי כמי שעומד להתעורר בכל רגע. הדבר אינו נכון ואינו מדויק. אומר רק זאת: המחלה שיש בעיני אק עשייה לגרם לעיוורון, אך התממשות האיום הזה נסנה כשם שיאמרו לאדם שהוא עשוי למות ביום מן הימים...".

יוסף קריספל, "רוחות רפאים". מוזיאון תל אביב, אוצר: דב [מרדכי עומר](#)